

Karaktärisering och kulturhistorisk värdering

Vislanda kyrka

Vislanda socken i Alvesta kommun
Kronobergs län

Smålands museum
Thomas Lissing
2007

Inledning

Bakgrund och syfte

I samband med upprättandet av vård- och underhållsplaner för kyrkor i Växjö stift har Smålands museum, på uppdrag av kyrkonämndens ordförande Siv Wittengård, genomfört en karaktärisering och kulturhistorisk värdering av Vislanda kyrka under senhösten 2007. De kyrkor som berörs är de som tillhör Svenska kyrkan och omfattas av kulturminneslagen, dvs. kyrkobyggnader som är tillkomna före utgången av år 1939 och ytterligare några som skyddas genom särskilt beslut av Riksantikvarieämbetet. Arbetet bekostas av medel från den kyrkoantikvariska ersättningen. Karaktäriseringen och den kulturhistoriska värderingen syftar till att användas som underlag för vård- och underhållsplanen.

Nedanstående material består av en historik över kyrkobyggnaden, en beskrivning av exteriör och interiör samt en kulturhistorisk bedömning. Arbetet har varit uppdelat i en fältdel med inventering samt arkivgenomgång. De aktuella arkiv som gåtts igenom har främst varit läns museets topografiska arkiv och Antikvarisk- topografiska arkivet, Riksantikvarieämbetet i Stockholm. Uppgifter har vidare hämtats från aktuell litteratur, däribland hembygds litteratur. De redovisade arkivuppgifterna utgör en sammanfattning av genomgångna arkiv och ska inte ses som en komplett beskrivning av kyrkobyggnadens historia.

Kulturhistorisk bedömning

En kulturhistorisk bedömning är aldrig definitiv utan kontinuerligt föremål för omvärderingar. Bedömningen utgår från såväl den enskilda kyrkobyggnadens värden som kyrkomiljön i sin helhet, men också värden i förhållande till andra kyrkobyggnader i stiftet och övriga landet. Inför varje planerad förändring skall tillstånd inhämtas från länsstyrelsen och varje ärende behandlas där från fall till fall. Den kulturhistoriska bedömningen utgör underlag för beslut om vilka åtgärder som kan vara berättigade till kyrkoantikvarisk ersättning.

Vislanda kyrka

Kortfattad historik

Vislanda nämns första gången i de skriftliga källorna, då som Vaeslande. I den gamla delen av Vislanda stod förut en spånklädd träkyrka med rötter i medeltiden. Denna blev tidigt för trång för församlingen och redan 1622 sades att den var så ”ringa till rums, att föga mer än halvparten av socknafolket berömmar sig i kyrkan”. Den nya kyrkans beslutades efter en del oenighet att förläggas till Lindås, några kilometer väster om den gamla kyrkan. Ritningar beställdes från ÖIA i Stockholm, men följdes inte. Kyrkan uppfördes i ett förenklat utförande under åren 1793-94 och då den stod klar revs den gamla kyrkan. Dess plats är idag bevarad som ödekyrkogård. I augusti 1796 invigdes den nya kyrkan av biskop Olof Wallqvist.

Exteriör

Vislanda kyrka upplevs på håll som förhållandevis kompakt för att vara en kyrka i klassicistisk stil. Det relativt korta långhuset bidrar till detta intryck. Kyrkan är uppförd av sten med vitputsade fasader och orienterad med koret i öster. Kloktornet står i väster och på långhusets norra sida är sakristian utbyggd.

Tornet är relativt högt i förhållande till kyrkans storlek och är enkelt utformat utan några överdådiga dekorationer. Det stickbågsformade portvalvet befinner sig i marknivå på tornets västra sida och omges av en slätputsad stenvälvsimulation. Portarna är klädda med panel i fiskbensmönster, som målats i rödbrunt. Över denna innefattar valvet en lunett, vars mittdel utgörs av en något utskjutande lykta i fönsterglas.

Högt ovanför ingången sitter på västra sidan en minnestavla i svartmålat järn, med förgyllda bokstäver i högrelief. Texten lyder: G. IV. A LYCKA. SKE. DIG. OCH. RIKET. 1794.

Ungefär i höjd med tavlan sitter på den södra och den norra sidan ett litet rektangulärt fönster. Under den enkla takgesimsen, ett listverk av vitmålat trä, sitter de fyra ljudöppningarna, en åt varje väderstreck. De är stickbågsformade och har brunmålade luckor med panelklädsel i fiskbensmönster.

Den karnisformade tornhuven kröns av en smal kopparplåtsklädd lanternin. Denna har åt var väderstreck en stickbågsformad trälucka klädd med panel i fiskbensmönster. På varje lucka sitter en vit rund urtavla med svarta siffror och visare. Lanterninens gesims är liksom dess pyramidformade tak kopparinklädd, och kröns av ett förgyllt kors på dito kula.

Långhuset är relativt kort, med tresidig avslutning åt öster. Det är mycket enkelt och ganska symmetriskt utformat med ett högrest sadeltak.

På den norra sidan sitter på jämna avstånd tre stora fönster i stickbågsform. Dessa har sin motsvarighet på den södra sidan, där dock mittfönstret ersatts av en sidoentré. Porten sitter i ett lågt stickbågsformat valv vars omfattning kannelerats. Över denna sitter ett mindre fönster som i form och placering motsvarar de övriga fönstrens överdel. Över porten, som har ett trappsteg i släthuggen sten, sitter ett solur märkt HEURLIN. På den tresidiga korväggen sitter tre fönster av liknande storlek och form som de övriga på långhuset, vilket bidrar till det symmetriska intrycket. På den västra sidan sitter två runda fönster, ett på var sida om tornet. Gesimsen runt långhuset är ett enklare listverk av vitmålat trä.

Sakristian är en liten utbyggnad, med tresidig avslutning åt norr. Dess taknock når upp till långhusets gesims. Åt väster sitter dess port i ett rundbågsformat valv. Denna är klädd med en brunmålad panel i fiskbensmönster och försedd med ett litet kvadratisk fönster på högkant. Över dörren sitter en lunett i valvet, och framför porten ligger en släthuggen trappsten. Över dörren sitter en modern armatur i plast.

Åt norr sitter på sakristian ett litet stickbågeformat fönster. Egentlig takgesims saknas på sakristian.

Samtliga tak inklusive lanternin och sakristia är klädda med kopparplåt. Även fotrännor och stuprör är utförda av samma material.

Fasaderna på torn, långhus och sakristia är spritputsade och avfärgade i vitt. Omfattningar kring fönster och dörrar är slätputsade.

Runt hela kyrkan löper en något utkragande sockel. Även denna är spritputsad, men avfärgad i ljust grått. I sockeln finns totalt tio ventilationsgluggar, försedda med järngaller.

De stora fönstren är av korsposttyp och försedda med ytterbågar i brunmålat trä. Rutorna är av ofärgat glas. Korets stora och sakristians lilla fönster saknar dock poster. Solbänkarna är utförda i kopparplåt.

Exteriöra förändringar

Kyrkan hade från början spåntäckta tak. 1913 ersattes långhusets spån med tegel och 1921 kläddes lanternin och tornetak med kopparplåt. Tre år senare blev även långhuset klätt med kopparplåt. Vid 1951 års restaurering kläddes hela lanterninen in i samma material.

1984 genomfördes en exteriör restaurering, då fasadernas puts renoverades och avfärgades vit. Exteriöra snickerier lagades och målades samt tornkorset förgylldes.

1993 installeras ett tornur och nya urtavlor monteras på lanterninluckorna.

Vid den senaste yttre restaureringen, år 1999, renoverades fasadernas puts och avfärgades i vitt. Fönster och portar ommålades också.

Interiör

Vapenhuset är litet och upplevs som ganska mörkt. Det enda ljusinsläppet är det via portens lunett i väster. Golvet är lagt med kvadratiska kalkstensplattor och väggarna är vitputsade. Innertaket panel är målad i ljusgrått och från det hänger en lykta i plåt och klarglas. Dörrarna in mot kyrkorummet är försedda med smala höga glasrutor, liksom lunetten ovanför dem. Detta bidrar med ljus från kyrkorummet. Vindfång mellan vapenhus och kyrkorum saknas. Mot den södra väggen går en gråmålad trappa upp till tornrummet. Dess räcke är ovanligt omsorgsfullt utformat och målat i två gråa nyanser samt rött och brunt. Under trappan inryms städutrymme samt förvaringsrum.

Kyrkorummet börjar direkt efter vapenhuset och sträcker sig fram till den tresidiga korväggen i öster. Det är relativt kort och upplevs som intimt. De stora fönstren gör det dock ljust. Utrymmet under läktaren är stort och rymligt, då de bakersta bänkraderna tagits bort. Direkt innanför dörrarna går en smal trappa på var sida om mittgången, upp till läktaren. De har båda

omsorgsfullt utformade räcken i huvudsakligen grå nyanser. Efter dem följer en mindre läktarinbyggnad på var sida. Dessa är små till storleken och tresidiga till formen, och stjälar därmed varken ljus eller utrymme. Den södra inbyggnaden rymmer en handikapptoilet och den norra bergvärmepump och elcentral. Undertaket är målat i ljusgrått och där sitter tre armaturer med svagt färgade rutor i blyspröjs.

Kyrkorummets golv är lagt med fernissade brädor. Det stickbågsvalvda takets brädor är målade i ljust blått. Längs dess nederkant löper en profilerad gesims i grått, rött och guld. Väggarna är slätputsade och avfärgade i en ljust gul nyans. Innerfönstrens bågar är målade i ljust grått och de små rutorna är av ofärgat glas.

På långsidorna sitter totalt åtta mässingslampetter för stearinljus, samt två äldre psalmmummertavlor med rik bemålning. Vid den södra porten sitter en mycket stor Kristusmålning i förgylld ram. Sidoporten saknar vindfång. Dess dörrar är målade i ljust grått med mörkare speglar.

De öppna bänkarna i jugendformgivning står i tre kvarter, delade av mittgång och den södra tvärgången. De är av senare modell än kyrkan men ändå förhållandevis raka i ryggen med korta sitsar. De är målade i ljust grått med inslag av rött och mörkare grått på gavlarna. Dynorna är i rött tyg. Över mittgången hänger tre mässingskronor.

Koret ligger ett trappsteg över kyrkorummets golv och saknar ramp. Golvet är lagt med lackade brädor. Väggarna, i tre sidor, samt den rundade avslutningen av taket följer kyrkorummets utformning. I taket hänger en förgylld duva omgiven av strålar, samt två ljuskronor i mässing.

I koret utgörs blickfånget av det mittersta av de tre fönstren och dess färgrika glasmåleri. Sidofönstren är också bemålade men i mindre omfattning. Altartavla eller omfattning för liknande saknas. Altaret är fristående och dekorativt utfört i trä, med kannelerade pilastrar och dekorerade speglar. Det är målat i ljusgrått med förgyllda detaljer.

Den rundade altarringen är målad i grått, rött och guld. Dess karm och knäfall är klädda med grönt tyg. På sidoväggarna sitter två större mässingslampetter för stearinljus samt två psalmmummertavlor i grått, rött och guld. Vid den norra väggen står en kort korbänk och ett ståndur, båda målade i ljusgrått, samt en ljusbärare i svart smidesjärn. Vid den södra väggen står en dopfont i mässing samt ett större altarkors i trä med svepduk. Där står även två kororglar och ett piano.

På den norra väggen sitter även predikstolen och dess ljudtak. De är utformade och målade i senbarock stil med bland annat marmorering i blått och rött på grå botten. Spegelarna bär porträtt av de fyra evangelisterna. Baldakinen är enklare utförd, men i liknande färgsättning. Intill predikstolens gråmålade trappa leder ett djupt stickbågsvalv in till sakristian. Dess dörr är målad i två gråa nyanser. Över valvet sitter en svart minnestavla i sten inmurad, med förgyllda bokstäver i lågre relief.

Sakristian är mycket liten men ändå ljus tack vare fönstren. Golvet ligger ett trappsteg ned från koret och är klätt med röd heltäckningsmatta. Innertakets panel är målad i vitt, liksom de putsade väggarna.

Åt söder och öster finns en fast skåpinredning. Den senare rymmer en mycket liten altarplats. Det norra fönstrets innerbåge har rutor av ofärgat antikglas i blyspröjs. Dörren åt väster saknar vindfång. Dess insida är målad i två ljusgråa nyanser. I taket sitter två moderna armaturer, en i trä och en i opakt glas.

Läktaren bärs upp av två åttakantiga kolonner i framkanten samt två halvkolonner vid sidorna. De är kannelerade och målade i ljusgrått med lister i grått, rött och guld. Barriären är rak över

bänkkvarteren och halvcirkelformat utsvängd över mittgången. Även den är målad i ljusgrått med inslag av rött och guld. Formen är enkelt klassicerande med drag av jugend.

Läktaren är förhållandevis ljus tack vare de två runda fönstren i väster. Dess golv är plant och i mittdelen lagt med oljade brädor. På sidorna är det klätt med en blågrå linoleummatta. Bänkar saknas.

Orgelhuset är litet för kyrkans storlek och delat i en främre och en bakre del, med passage emellan. Det är målat i ljusgrått. Fasaden är enkelt klassicerande med lister i guld och mörkt rött. Den kröns av ett änglaansikte och två trumpetspelande putti. Spelbordet är vänt från församlingen. Över läktaren hänger två mässingskronor.

Tornrummet är oinrett med grovt plankgolv och synligt bjälklag i taket. Ljuset kommer från ett högt placerat litet fönster på den södra sidan. På samma sida går en brant trappa upp till tornvinden. I den östra väggen finns en dörr som leder in i orgelhuset på andra sidan muren.

Även tornvinden är oinredd. Den får sitt ljus från ett motsvarande fönster på den norra sidan, vilket sitter något högre upp. På den östra väggen går en halvtrappa upp till långhusets vindsdörr. Mot den västra väggen leder en brant trappstege upp till klocktornet. Där hänger kyrkans två klockor.

Interiöra förändringar

Interiören i Vislanda kyrka präglas framför allt av den genomgripande restaurering som utfördes 1902, under ledning av arkitekterna Erik Lallerstedt och E. Fant.

1813 tillkom orgel av Pehr Schiörlin, med fasad ritad av J. W. Gerss. Denna byggs om 1885 av C. J. Carlsson, Virestad.

Före 1902 var den enda altarprydnaden ett vitmålat kors. Vid restaureringen detta år sattes målade fönster in i koret istället. Ett nytt altarbord, ny altarring och dekormåleri i hjälmvalvet och korfönstrens nischer förändrade koret ordentligt. Predikstolen försågs med fot och flyttades från den södra till den norra sidan. Kyrkorummet försågs med nytt golv, nya öppna bänkar, nya läktartrappor, ny läktarbarriär, nya läktarkolonner, nya innerbågar samt dekormåleri längs med gesimsen.

1937 restaurerades kyrkan under ledning av arkitekt Paul Boberg, varvid målningarna i korfönstrens nischer togs bort. Predikstolens ursprungliga måleri togs fram och ett nytt ljudtak, ritat av Boberg, tillkom. Läktarens mittparti utökades och orgeln ombyggdes av A. Mårtenssons orgelfabrik i Lund. Ett nytt uppvärmningssystem installerades även.

Dopfont i mässing, ritad av arkitekt Einar Lundberg, Stockholm, och utförd av kopparslagare Fritjof Andersson med söner, Vislanda, tillkom 1938.

1944 fick kyrkan en ny altartavla av Eric Abrahamsson, Göteborg, samt en marmorerad omfattning till densamma, ritad av arkitekt Paul Boberg. Dessa täckte för det målade korfönstret. Elektrisk belysning installerades vid samma tillfälle.

1951 genomfördes en exteriör och interiör restaurering. Inredningen målades då i grått och guld med inslag av rosa och innertaket målades vitt. Innerväggarna avfärgades i svagt gult och

alla interiöra dekormålningar målades över. Orgelverket omdisponerades av Frederiksborgs Orgelbyggeri, Hilleröd, Danmark

Kyrkans interiör restaurerades 1963 under ledning av arkitekt Hans Lindén, då betongvalv gjöts under kyrkorummet och nytt golv lades in. Korgolvet höjdes och koret utökades. Innerväggarna målades i en ljus gul nyans och bänkarna i en grå färgton. Det övertäckta, målade korfönstret, togs fram och i och med det borttogs altartavlans marmorerade omfattning och altartavlan flyttades till den södra väggen. Lampetter sattes upp i koret. Valv slogs i vapenhuset och nya glasade dörrar insattes mot kyrkorummet.

1980 restaurerades återigen kyrkan interiört. Då installerades toalett i vapenhuset och nytt golv lades i sakristian. Bänkarna glesades ut och interiören målades i samma färger som tidigare.

En tvärgång åt söder anordnades 1994 genom att bänkar togs bort. Samma år tillkom ett altarkors i lindträ, av Malte Pettersson, Vislanda.

Fem år senare skedde en restaurering då innertaket ommålades och innerväggarnas puts reparerades och avfärgades. Vinden isolerades, korgolvet slipades och oljades och nya elinstallationer gjordes. År 2000 konserverades korfönstrets glasmåleri.

Viktigare inventarier

I kyrkan sitter en psalmsnummertavla från 1774, samt hänger ljuskronor från 1600- och 1700-talet. Dopfont i driven mässing, ritad av arkitekt Einar Lundberg, Stockholm, 1938.

Kyrkogården

Kyrkan och dess kyrkogård är belägen på en kulle i utkanten av Vislanda samhälle.

Kyrkogården är utökad både norrut och österut.

I väster omges kyrkogården av landsvägen och en del äldre egnahemsbebyggelse, medan skogen ligger närmast åt öster. Kyrkogården, den äldre delen och den norra utökningen, omgärdas av en prydligt lagd stenmur av kallmurade och delvis huggna naturstenar. Denna har två öppningar med grindar i svartmålat smidesjärn i väster, en åt norr, samt en mindre åt söder. Vid den västra ingången framför kyrkans port, står årtalet 1841 inhugget i grindstolparna av granit.

Åt öster finns ett mindre bårhus med vitkalkad fasad och tak av kopparplåt. Bredvid detta öppnar sig muren mot en utökning österut av kyrkogården. Denna del, som ligger lägre än den övriga, har karaktär av skogskyrkogård med sina många träd av betydande storlek, samt den angränsande skogen. Den äldre delen av kyrkogården, närmast kyrkan, är gräsbevuxen med anlagda grusgångar. Runt kyrkobyggnaden är dessa belagda med asfalt. Utanför muren löper en krans av äldre lövträd. Här finns flera grusgravar, men bara en rygghäck. I den nordliga förlängningen har rygghäckar anlagts genomgående i alla kvarter.

Kulturhistorisk karaktärisering och bedömning

Vislanda kyrka skulle om ritningarna från ÖIÄ följts ha varit en rikt klassicerande kyrka med stora sidoportaler och våningsindelad torn med högrest lanternin. Men församlingen ville annorlunda och resultatet blev en enklare kyrkobyggnad utan särskilda dekorationer, som stod färdig 1794. Dess exteriör framstår idag som välbevarad och gör med sin anspråkslösa framtoning kyrkan till en typisk representant för landsortens klassicistiska kyrkor. Taktäckningen av spån har bytts mot kopparplåt, liksom lanterninen blivit inklädd och försedd med urtavlor. Dessa utgör de mest genomgripande förändringarna i byggnadens yttre.

Interiören är visserligen ljus i klassicistisk anda, men präglas helt av den genomgripande restaureringen 1902, under arkitekterna Lallerstedt och Fant. Då nytillverkades stora delar av inredningen, såsom bänkar, läktartrappor, läktarbarriär, altarring och altarbord. Snickerierna utfördes i en stram jugendstil, vilket antyder att de kan ha varit ljust målade redan från början, till exempel i vitt och guld. Denna rockad av inredningen var en rejäl förvanskning av det tidigare klassicistiskt hållna kyrkorummet, men den genomfördes på ett konsekvent sätt. Följden blev att inredningen trots allt har en relativt enhetlig karaktär, om än från ”fel” tidsålder. Den är inte heller så avvikande från den ursprungliga i form eller färgsättning att den uppenbart stör intrycket av kyrkans interiör. Det är snarare så att den i sig har ett stort kulturhistoriskt värde, då inredningar i jugendstil är sällsynta i länet, i synnerhet så genomgående som denna i Vislanda kyrka. Därför är det viktigt att slå vakt om och vårda den helhet som de olika inredningselementen utgör.

Koret är relativt rymligt, men är för närvarande fullt med orglar, pianon, kistor, ljusbärare och andra inventarier. Den mycket speciella dopfunten har fått en tråkigt undanskymd placering intill väggen, liksom det tidigare altarkorset. Mängden saker ger ett belamrat intryck på besökaren. Detta borde lätt kunna åtgärdas snarast genom att flytta undan de föremål som inte måste stå i koret.

Interiören bör även i fortsättningen hållas i ljusa färger för att bevara dess klassicistiska ursprung.

Händelseregister

- 1622 - Den gamla kyrkan utvidgas
- 1625 - Predikstol
- 1783 - Beslut tas om uppförande av kyrka
- 1791 - Ritningar till ny kyrka från ÖIÄ
- 1792 - Den nya kyrkan påbörjas
- 1794 - Den nya kyrkan tas i bruk och den gamla rivs
- 1796 - Kyrkan invigs den 17 augusti av biskop Olof Wallqvist
- 1813 - Orgel av Pehr Schiörlin, fasaden ritad av J W Gerss
- 1885 - Orgeln byggs om av C J Carlsson, Virestad
- 1892 - Kaminer installeras
- 1902 - Restaurering under ledning av arkitekt E. Lallerstedt och E. Fant
 - Nytt golv
 - Nya fönster
 - Nya öppna bänkar
 - Ny altarring

- Nytt altarbord med kannelerade pilastrar
- Nya kolonner och läktarbarriär
- Nya läktartrappor
- Kyrkan målas invändigt
- Dekormåleri längs gesimsen och i korets hjälmvalv
- Korfönster med målad Kristusbild
- Evangelister målas i korfönstrens nischer
- Predikstolen förses med fot och flyttas från den södra till den norra väggen
- 1913 - Långhusets spåntak ersätts med tegel
- 1921 - Lanternin och torn får taktäckning av kopparplåt
- 1924 - Långhusets tak täcks med kopparplåt
- 1927 - Kyrkogården utvidgas norrut, efter ritningar av arkitekt A Weiler
- 1937 - Restaurering under ledning av arkitekt Paul Boberg, Växjö
 - Målningar i korfönstrens nischer tas bort
 - Orgeln byggs om av A Mårtenssons Orgelfabrik, Lund
 - Predikstolens ursprungliga måleri tas fram
 - Nytt ljudtak, ritat av arkitekt Boberg
 - Läktarens mittparti utökas
 - Nytt uppvärmningssystem installeras
- 1938 - Dopfont i mässing av arkitekt Einar Lundberg, Stockholm, och kopparslagare Fritjof Andersson, Vislanda
- 1944 - Altartavla av Eric Abrahamsson, Göteborg
 - Marmorerad omfattning till altartavlan, ritad av arkitekt Paul Boberg
 - Elektrisk belysning installeras
- 1947 - Torntaket renoveras efter stormskador
- 1949 - Öppningsmekanism för ljudluckorna installeras
 - Bårhus ritat av arkitekt Erlandsson, Växjö
- 1951 - Exteriör och interiör restaurering
 - Lanterninen kläs in med kopparplåt
 - Orgelverket omdisponeras av Frederiksborgs Orgelbyggeri, Hilleröd, Danmark
 - Interiöra dekormålningar målas över
 - Inredningen målas i grått och guld med inslag av rosa
 - Innertaket målas vitt
 - Innerväggarna avfärgas i svagt gult
- 1954 - Utgrävningar görs vid Vislanda gamla kyrka
- 1955 - Kors och klockstapel reses på den gamla kyrkoplatsen
 - Skåpinredning i sakristian, ritad av arkitekt E G Erlandsson
- 1963 - Restaurering under ledning av arkitekt Hans Lindén
 - Koret utökas
 - Korgolvet höjs
 - Nya glasdörrar till vapenhuset
 - Valv slås i vapenhuset
 - Betongvalv gjuts under golvet
 - Nytt golv i kyrkorummet
 - Innerväggarna målas i ljus gul nyans
 - Altarets och läktarens gesimser förgylls
 - Bänkarna målas i grå färgton
 - Altartavlan flyttas till den södra väggen
 - Altartavlans marmorerade omfattning tas bort
 - Det övertäckta, målade korfönstret, tas fram

- Lampetter sätts upp i koret
- 1977 - Orgeln restaureras av J Künkel
- 1980 - Interiör restaurering
 - Vatten dras in
 - Toalett installeras i vapenhuset
 - Nytt golv i sakristian
 - Bänkarna glesas ut
 - Interiören ommålas i samma färger
- 1984 - Fasadernas puts renoveras och avfärgas vit
 - Exteriöra snickerier lagas och målas
 - Tornkorset förgylls
- 1988 - Kororgel av Västbo Orgelbyggeri
- 1993 - Tornur installeras och nya urtavlor monteras på lanterninluckorna
- 1994 - Bänkar i det södra kvarteret tas bort så att tvärgång bildas
 - Altarkors i lindträ av Malte Pettersson, Vislanda
- 1999 - Restaurering
 - Fasadernas puts renoveras och avfärgas
 - Fönster ommålas ut- och invändigt
 - Portar ommålas
 - Innertaket ommålas
 - Innerväggarnas puts renoveras och avfärgas
 - Korgolvet slipas och oljas
 - Nya elinstallationer görs
 - Vinden isoleras
- 2000 - Korfönstrets glasmåleri konserveras
- 2003 - Restaurering av läktarorgeln med återgång till Schiörlins utförande
- 2005 - Kyrkstallet på andra sidan landsvägen restaureras efter stormskador

Källförteckning

Följande arkiv och litteratur har nyttjats i samband med vårdplansarbetet:

Antikvarisk- topografiska arkivet, Riksantikvarieämbetet i Stockholm.
Handlingar från Kungl. Byggnadsstyrelsen är inkluderade.

Klipparkivet vid Smålands museum: Vislanda kyrka

Topografiska arkivet vid Smålands museum: Alvesta kommun, Byggärenden, Vislanda kyrka

Kyrkobyggnader 1760-1860, Del 2 Småland och Öland, Stockholm 1993

Vassi Heidi, red, *Kyrkobyggnader i Kronobergs län*, 1998

